

[Axel Sørensen.]

efter et arbejde på et par år i den siddende landbokommission, som tilfældet var efter afslutningen af arbejdet med den store landboreform i 1918; da sang man ud over landet ved møderne, tit med forsangere her fra tinget:

„Vi vil bygge nye huse,
rejse hjem fra strand til strand,
med de hundredtusind haver
smykket skal du stå, mit land.“

Vi kan vel næppe vente, at man efter gennemførelsen af de nu fremsatte lovforslag kan drive det til mere end at syng: Jeg bærer med smil min byrde. Jeg synes nemlig, at disse ord kan hæftes på de foreliggende lovforslag og i særlig grad på lovforslaget om landbrugsjendomme, selv om det bygger på et flertal i landbokommissionen. Jeg synes, at hele dette lovkompleks er fremsat uden baggrund eller bæreevne — jeg tænker her på finansieringsproblemet. Det lader sig næppe gøre, at et mindre landbrug sammenlægges med en tilsvarende ejendom, hvis der ikke fra statens side stilles midler til rådighed herfor, og vi har jo ikke særlig gode erfaringer med bevillinger via udlånsloven til brug for statshusholdningsbrug.

Flere partiets ordførere har nu talt anerkendende om de fremsatte lovforslag, og da forholdet jo plejer at være det, at vil man målet, må man også ville midlerne, borger det forhåbentlig for, at der bliver rigelig økonomisk dækning for at føre lovene ud i praksis, når de forlader tinget. Men jeg beklager endnu en gang, at man ikke ventede, så en løsning af finansieringsproblemet kunne være anvist samtidig med jordlovsforslagenes fremkomst.

Der er et gammelt ord, der siger, at det ikke er alt gammelt, der er dårligt, og ikke alt nyt, der er godt. Det kan måske også hæftes på nogle af disse lovforslag. Hvis specielt lovforslaget vedrørende landbrugsejendomme vedtages, som det er fremsat, vil resultatet blive, at adgangen til dansk landbrug er lukket for den part af den danske ungdom, der selv skal opspare de midler, der kræves for at få tilskødet en landbrugsejendom. Sammenlægningsgrænsen, der ifølge lovforslaget kan gå op

til 45, subsidiært 75 ha, er alt for høj, hvor der kun bliver ejeren og hans kone til at udføre arbejdet, fordi de unge ikke kan se en mulighed for at overvinde de økonomiske barrierer for at blive selvstændige og derfor giver op på et så tidligt tidspunkt, at de mangler i medhjælperstaben — et forhold, vi allerede lider under.

En gennemførelse vil også medføre, at den afvikling af husdyrholdet, der er begyndt, vil få yderligere fart. Husdyrholdet har nu engang stærkest rod i de mindre landbrug op til ca. 25 ha. Dette vil igen være ensbetydende med, at arealet med kornafgrøder vil blive stærkt forøget, medens efterspørgslen efter korn og dets anvendelse i den hjemlige produktion vil blive formindsket stærkt, og det vil sandsynligvis betyde, at der ikke længere vil være nogen mulighed for kornfordyrende foranstaltninger i form af kornordninger i dette land.

Derimod vil der måske blive rejst krav om eksporttilskud til korn el. lign., hvis husdyrholdet i de kommende år indskrænkes væsentligt. En sådan produktionsomlægning vil jo blive en alvorlig sag, der kommer til at berøre os alle i det danske samfund. Samfundsökonomisk vil det i løbet af få år betyde en reduktion af vor landbrugs-eksport, som i øjeblikket ligger på over 6 milliarder kr. Skulle denne eksport i løbet af et kortere tidsrum blive reduceret væsentligt, henimod 50 pct., er det ensbetydende med et alvorligt indgreb i den nuværende levestandard; den vil i så fald næppe kunne fastholdes.

Jeg er imod en lovgivning som denne, der kan få jordsamlende karakter. Det kan jo ikke nægtes, at det er lettere for en større landbruger at skaffe penge til købet af en mindre landbrugsejendom end for den mindre landbrugsejer, der får sin nabos ejendom tilbuddt, at fremskaffe det beløb, der er nødvendigt for at købe en ejendom, som faktisk er lige så stor som den, han selv besidder, måske på 10 eller 15 ha. Det ligger derfor helt klart, hvilken tendens i udviklingen der skabes på baggrund heraf.

Der er efter min opfattelse praktisk talt intet af betydning, der taler til gunst for at gøre landbrugene større, bortset fra at